מנורת המאור — הלכות מזוזה

הלכות מזוזה

מברך בא"י אמ"ה אקב"ו לקבוע מזוזה. וצריך להניחה לימין, שנא' (דברים יא, כ) וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, דרך ביאתך, וכי עקר איניש רגליה דימינא עקר ברישא. וכל הפתחים חייבות במזוזה, חוץ מהפתחים שאינם דרך כבוד. וחייב הדר בבית ליתן המזוזה, דאמ' רב משרשיה מזוזה חובת הדר היא, ואע"פ שאין הבית שלו אלא מושכר אצלו. וכשהוא יוצא, אל יטלנה בידו ויוצא, אלא יניחנה בבית. והני מילי אם חוזר בבית ישראל, אבל אם חוזר גוי, נוטלה ויוצא. כדגרסי' בבבא מציעא בפרק השואל, תא שמע, המשכיר בית לחבירו, על השוכר לעשות מזוזה, וכשהוא יוצא לא יטלנה בידו ויוצא, ובגוי נוטלה בידו ויוצא. ומעשה באחד שנטלה בידו ויצא, וקבר את אשתו ואת שני בניה. וגרסי' בפירקא במה מדליקין בעון מזוזה בניו ובנותיו של אדם מתים כשהם קטנים, שנא' (ירמיהו ב, לד) דם נפשות אביונים נקיים, וסמיך ליה לא במחתרת מצאתים, פי' מפני שעשו פתחיהם במחתרת בלא מזוזה, אביונים נקיים מתים, שהם בניו ובנותיו הקטנים. ונותנין אותה על הפתח מבחוץ, שלא כמדת הב"ה מדת מלך בשר ודם. מדת מלך בשר ודם, הוא שוכב מבפנים בחדר ועבדיו שומרין אותו מבחוץ, אבל ישראל, שהם עבדי הב"ה, שנא' (ויקרא כה, נה) כי לי בני ישראל עבדים, שוכבים בפנים, והב"ה שומר אותם בחוץ, שנא' (תהלים קכא, ה) ה' שמרך ה' צלך על יד ימינך, ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם.

ואלו הן המקומות שחייבין במזוזה, כפי' שכתב הר' יעקב ז"ל בספר יורה דעה אחד שערי בתים ושערי חצירות, מדינות ועיירות, ורפת בקר ולולין ומתבן, ואוצרות יין ושמן, ובית האשה, ובית השותפין, ובית התבן ובית העצים ובית הבקר סתמא חייבין, אלא אם כן הנשים רוחצות בהן אז הם פטורין. בית הכנסת של כפרים סתם חייב, דמסתמא דרין בה, ושל כרכים, אם יש בה דירה, חייב, ואם לאו פטור. אבל כל מקום שיש בו בית דירה חייב, אע"פ שהוא במקום הטינופת. טוב לכסותה כדי שלא תהא נראית. בית הכסא ובית המרחץ ובית הבורסקי ובית הטבילה פטור. וכתב הר' מאיר מרוטנבורק שכשהיה ישן במדרשו שנת הצהרים, שהיתה רוח רעה מבעתתו, עד שתיקן בו מזוזה. וכתב הרא"ש ז"ל שבית שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות שהוא פטור מן המזוזה.